

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת שלח, תשפ"ד

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 8:19	Minneapolis, MN - 8:45
Brooklyn, NY - 8:12	Miami, FL - 7:57
Chicago, IL - 8:09	Monsey, NY - 8:14
Houston, Texas - 8:07	Montreal, Quebec - 8:29
Johannesburg, S. Africa - 5:08	Passaic, NJ - 8:14
Lakewood/Deal, NJ - 8:11	Toronto, Ontario - 8:45
London, UK - 9:06	Yerushalayim - 7:13
Los Angeles, CA - 7:50	Zurich, Switzerland - 9:08

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

הפרשת חלה

ראשית עריסותיכם חלה תרימו. מעשה שהפרישה חלה והחזירה לעיסה (כי חשבה שצריך להפריש יותר), ושוב הפרישה שנית, ומשום התערובת שאלה לב"ד על החלה הראשונה והתירו ההפרשה, ועכשיו יש לדון אי חל ממילא החלה השניה שהפרישה או צריך להפריש עכשיו בברכה. וע' בזה בס' עקבי חיים מר' חיים קלפהולץ זצ"ל סי' ל"ה.

והגרש"ז זצ"ל כתב לו דההתרה הוי למפרע ממש וחל חלה השניה, ושאל לו המחבר דא"כ כל היכא דאמרין אפקעינהו נימא שאם בינתיים קידש השני חל הקדושין. והשיב לו הגרש"ז דחכמים אמרו אפקעינהו על קדושין הראשונים וגם על כל קדושין של בני אדם עד אותו שעה.

וע"ע בזה במנחת שלמה ס"ב י"ג, והביא שם ג"כ מר' חיים יעקב קלפהולץ זצ"ל הנ"ל, וע"ש עוד בסי' ע"ו עמ' תמ"ט עוד בזה. והביא שם מפ"ת האע"ז קמ"ד א' בשם פנ"י כתובות דף ג' ד"ה אפקעינהו שכתב באמת שאם קידש איש לאשת איש ואח"כ עשו חכמים אפקעינהו על קדושין ראשונים שלה אז באמת חל קדושין השני.

וע' דרך אמונה פ"ד מתרומות בצה"ל תנ"ב דעוקר למפרע וחל מה שהפריש בינתיים, וע"ש דלא דמי להקמה בר"ן נדרים ס"ז ע"א, בר"פ נערה מאורסה.

וע' קר"א יבמות צ' כדברי מנח"ש שהפיקעו קדושי השני.

וע' ברית אברהם נ"ט דס"ל אף דאפקעינהו מ"מ מדרבנן הוי אישות. ולא תיקשי דא"כ אמאי אמרו בעילת זנות, דבלא"ה אינו בעילת זנות דהרי ברא"ש כתב בקטנה ממאנת דאינו בעילת זנות.

אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים אני ה' אלקיכם (טו,מא)

רש"י: ושמונה חוטים שבה כנגד שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים.

בירושלמי פסחים (פ"ה ה"ו): כתיב "בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו את השם", כשהקב"ה עושה לכם ניסים תהו אומרין שירה. ופריך, הרי גאולת מצרים, [שלא אמרו שירה אלא על הים]. ומשני שנייא היא שהיא תחילת גאולתך, [שלא נגאלו לגמרי עד ששקעו המצרים בים]. ואומרין שירה רק לאחר גמר הנס.

הקשה מורנו הגאון הרב אליהו ברוך פינקל זצלה"ה: מבורר שלא אמרו שירה בצאתם ממצרים, והרי בירושלמי (פסחים פ"ה ה"ה), אמר רבי לוי כשם שניתן כח בקולו של משה כן ניתן כח בקולו של פרעה וכו', ומה היה אומר? "קומו צאו מתוך עמי", לשעבר הייתם עבדי פרעה מיכן והילך אתם עבדי השם. באותה שעה היו אומרים הללו-ה הללו עבדי ה', ולא עבדי פרעה. הרי שאמרו שירה בשעת יציאתם ממצרים, וצ"ע.

וכן במכילתא (פרשת השירה, פרשה א') דשירה ראשונה נאמרה במצרים, שנאמר (ישעיה ל) "השיר יהיה לכם כליל התקדש החג", וכן מדויק מהפס' (שמות טו,א) 'אז ישיר משה את השירה הזאת', משמע שקדמה לה שירה אחרת בליל יציאתם ממצרים, וצ"ע.

ותירץ: בגאולת מצרים היו שני חלקים: א. גאולה משעבוד הגוף. ב. פדיון משעבוד הנפש. וכן אומרים בשחרית: 'ממצרים גאלתנו' - יציאה משעבוד הגוף, ומבית עבדים פדיתנו' - פדיון הנפש, שיצאנו מעבדי פרעה להיות עבדי ה'. וכן בתפילת ערבית "כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו" - גאולת הגוף ופדיון הנפש.

ועד כדי כך הן שתי גאולות נפרדות, שהן מחייבות פעמיים שירה, כמו שאומרים בהגדה של פסח: ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו. וכן בברהמ"ז: נודה לך, 'על שהוצאתנו ה' אלקינו מארץ מצרים' - על היציאה משעבוד הגוף, ופדיתנו מבית עבדים' - על הפדיון משעבוד הנפש. וכע"ז בנשמת: ממצרים גאלתנו ומבית עבדים פדיתנו.

ונראה לומר שגמר היציאות הללו היה בשני זמנים נפרדים, ועל כל אחד אמרו כלל ישראל שירה נפרדת. דהגאולה משעבוד הגוף נשלמה לאחר קריעת ים סוף, והגאולה משעבוד הנפש נשלמה כבר בליל הסדר, כאשר פקע מהם שם עבדי פרעה להיות עבדי השם.

ומדוקדק לשון הירושלמי, שפרעה צעק 'לשעבר הייתם עבדי פרעה מכאן ואילך עבדי השם', שזהו מהות פדיון נפשנו, שעליו אמרו שירה כבר בליל ט"ו, ומסיים הירושלמי 'באותה שעה היו אומרים הללו-ה הללו עבדי השם, ולא עבדי פרעה'.

(משלחן רבי אליהו ברוך)

"ראו ולא למדו מוסר"

מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון הרב חיים שמואלביץ זצלה"ה נהוג היה לספר, כי טרם בואו של מרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה לכהן כמשגיח בישיבת מיר, עבר פעם בעיירה סטוצ'ין. ראש הישיבה בסטוצ'ין, הגאון הרב אלתר שמואלביץ זצלה"ה (אביו של מרן רה"י הגר"ח שמואלביץ זצ"ל) ביקש ממנו להישאר בסטוצ'ין ולהנהיג כמשגיח בישיבה.

בפנותו אל רבי ירוחם אמר לו רבי אלתר: "אין לי אמצעים חומריים אותם יכול אני להציע לך, אולם את הכתונת היחידה בה אני לבוש, אותה אני מוכן לתת לך!"

כשסיפר זאת מרן רה"י הגר"ח זצ"ל הוסיף וביאר: "סבורים אתם שהיה צורך ברבי ירוחם כדי ללמד מוסר בישיבת סטוצ'ין, הלא כרבה של סטוצ'ין שימש אז הגאון הרב ליב חסמן זצ"ל, מגדולי בעלי המוסר, וכי סבורים אתם שהוא לא מילא את הצרכים הרוחניים והמוסריים של הישיבה?!"

"אלא, ללמדנו, שאפילו על תוספת משהו של מוסר, צריך האדם להיות נכון לתת את הכתונת היחידה אשר לעורו."

(מח ולב)

דברי רבותינו

דברי יומים

מתן שכרן של מצוות

אבל יש עוד להפליא ממה שאמר אלא ששני דרכים לפני, אחת שלגן עדן ואחת שלגהינום. מה לו לריב"ז להזכיר הדרך המוביל לגן עדן, הלא כל מחשבותיו הם מהפחד של כעסו של ממ"ה הקב"ה שהוא כעס עולם, איסורו איסור עולם ומיתתו מיתת עולם, ומה לו להזכיר עכשיו הדרך לגן עדן.

אומר ר' איצ'ל זצ"ל כי מנוי' וגמורה בסוד כל ישרי לב, שפועל אדם ישולם לו וכל אחד אחראי על מעשיו הוא, לטוב ולמוטב, לשכר ולעונש. אבל יש הבדל יסודי בין משפטי ה' לבין משפטי אדם ומשפט מלך בשר ודם.

אדם העומד בפני השופט, הזכות או החובה אשר בהם שופטים אותו, נוגע רק לקבלת עונש. החייב נענש, והזכאי יהי' נקי מעונש. אבל אין לו לצפות למתן שכר אם יצא זכאי. מתן שכר ניתן בעוה"ז למי שעשה דבר טוב שלא הי' מחויב לעשות, ועשה לפניו משורת הדין, ועשה מה שלא הי' מוטל עליו, מגיע לו יישר כח. אבל אם עשה מה שמוטל עליו לעשות, עונש לא יקבל, אבל גם שכר אינו מקבל.

לא כן משפט מלכו של עולם, כי העומד בדין לפניו יתב', ההבדל בין מי שיצא זכאי לבין מי שיצא חייב הוא תשלום שכר או קבלת עונש, מערכת משפטו של הקב"ה הוא תכלית הטוב להזכאי, ולמי שיצא דינו חייב, רח"ל, לא די שיש עונש, בנוסף לזה יש אובדן שכר.

עלינו לדעת ששכר ועונש הרוחני, מה שעתיד להיות אחרי עוה"ז נוראים הם. הרמב"ן בספר תורת האדם, בשער הגמול כתב וז"ל כללו של דבר מבואר מדברי חכמים, שגהינום הוא מקום דין המשפט לענוש בו החוטאים בנפשותם, ביסורין וצער שאין להם דמיון בעוה"ז, לפי שיסורי העוה"ז הוא בגוף שפל גס ברי' נעדר ההרגש, והעונש הצער ההוא בנפש הזכה והדקה. עכ"ל.

גם ענין שכר הרוחני, העידו עליהם חז"ל יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי עוה"ז, ולזאת גם העונש של שעה אחת הוא נורא, וכן אבדן השכר הוא הפסד לאין ערוך.

אומר ר' איצ'ל זצ"ל, שעם כל הקושי שיש לאדם להרגיש עונשי גהינום, עוד יותר קשה לדמיין את שכר המצוות. כי קבלנו מחז"ל שעונש הוא מוקדי אש מתלקח ואע"פ שאינו דומה אש רוחני לאש גשמי, בכל זאת הדמיון לאש יש אצלנו איזה שהוא ציור, משא"כ התענוג ליהנות מזיו שכינתו אין לזה דוגמא ודמיון בעוה"ז.

ולא עוד, אלא בשכר ועונש בעוה"ז, יודעים אנחנו שאדם מוכן לוותר על מתן שכר הרבה בכדי להרחיק מעצמו יסורים

ידוע שהגאון זצ"ל לפני פטירתו אחז בידיו בגד ארבע כנפות והעיר שחבל לעזוב עולם כזה שבפרוטות אפשר לקיים מצוה כמו ציצית, מה שאין באפשרות ובמציאות בעלמא דקשוט.

גם ידוע שהגאון זצ"ל בהזדמנות אחת שלא היו אתרוגים בנמצא ואחד שהי' לו אתרוג נתן אותו להגאון זצ"ל בתנאי שהשכר ישאר לו לעצמו, ושם הגאון שמחה גדולה על שזכה לקיים משאחז"ל אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב לקבל פרס אלא הווי כעבדים המשמשים את הרב שלא ע"מ לקבל פרס.

יש תחושה שהיות שהמדרגה הרצוי' היא עבודת ה' שלא ע"מ לקבל פרס, ממעטים אנחנו קצת מלהתבונן על ענין שכר המצוות, והאמת הוא שיש להתבונן ולתת הלב על זה.

שנינו בברכות כ"ח ב' כשחלה ר' יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו כיון שראה אותם, התחיל לבכות. אמרו לו תלמידיו נר ישראל עמוד הימיני פטיש החזק מפני מה אתה בוכה, אמר להם אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי שהיום כאן ומחר בקבר, שאם כועס עלי אין כעסו כעס עולם ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם ואם ממיתני אין מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון, אעפ"כ הייתי בוכה, ועכשיו שמוליכים אותי לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עלי כעסו כעס עולם, ואם אוסרני איסורו איסור עולם, ואם ממיתני מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים, ולא לשחדו בממון, ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים, אחת של גן עדן ואחת של גהינום ואיני יודע באיזה מוליכים אותי ולא אבכה, ע"כ.

לכאורה הדבר פלא, מה כל החרדה הגדולה הזאת. הרי כל המחובר לחיים יש תקוה ואפילו אם אפשר לצייר שיש ביד התנא האלקי איזה חטא ועון, הרי שערי תשובה לא ננעלו ולא יבצר ממנו לעשות תשובה.

אלא שהתשובה ע"ז היא שאע"פ שיש בידו של אדם לפקח על כל עניניו ולהיות אחראי על כל מעשיו - ומסופר על מרן הרב מבריסק זצ"ל שבתקופה לפני פטירתו חזר על כל תולדות חייו אם פעל כהוגן בכל עניניו - אבל מבואר בגמ' פסחים נ"ד שעומק הדין הוא אחד משבעה הדברים המכוסים מבני אדם, כי עומק בירור הדין ועומק מעשיו ומחשבותיו של בני אדם בעת מעשיהם בין במצות ובין בעבירות, רק לא-לקים הוא. חרדתו של ריב"ז היתה שאין באפשרותו לעשות תשובה על עומק ופנימיות מעשיו, אם אינו יודע מה הם, והדין מכוסה ממנו.

מרצה להיענש בגהינום בעונשים קשים ומרים, רק שיבא אח"כ לגן עדן עיי"ש אורך הדברים שהם קילורין לעיניים.

שמעתי פעם מת"ח א' בירושלים שאמר לפרש לפי"ז מה דאיתא בפרק שירה, גהינום מה הוא אומר, כי השביעי נפש שוקקה ונפש רעבה מלא טוב. כי זה תכלית הגהינום, להביא את הנפש שוקקה.

שמעתי לפני כמה שנים ממקור מהימן סיפור על שני חברים במחנות ההשמדה בשנות הזעם שבדרך נס הכינו לעצמם שני כזיתי מצה לאכול בליל פסח, והנאצי הגוי ימ"ש שראה אותם לקח אותם ודרך עליהם ברגלו ובסופו של דבר נשאר רק כזית אחד.

התנו ביניהם שהא' יאכל הכזית והשני יקבל השכר. זה שאכל הכזית לא שרד המלחמה, רק השני. אחרי אולי כארבעים שנה בא זה שאכל המצה לחברו בחלום ובכה בתחנונים לתת לו את השכר כי חסר לו, אחרי שנגלה אליו עוד פעם, הלך האיש ושאל אצל א' מגדולי ישראל איך לנהוג, ונאמר לו כי מאחר שהי' לו הרבה כזיתים של מצות מצה מאז, ועוד יהי' לו הרבה בעז"ה, היושר אומר לתת לחברו והוא הסכים.

לבי אומר לי שהגאון זצ"ל לא התאנח רק על נחת הרוח שאפשר לעשות לבורא עולם יתב' ע"י לבישת ציצית בכמה פרוטות, כי גם על גודל השכר שצפוי למקיימי מצות.

יה"ר שיקבל הקב"ה תפילותינו פתח לבי בתורתך ובמצוותך תרדוף נפשי אכי"ר.

ומכאוב. הרבה יותר קל לפני האדם להיות בלי התענוגים אם זה יציל אותו מיסורים וצרות.

אבל במערכת משפטו של הקב"ה, אחרי שלמדונו חז"ל שמדה טובה מרובה, הטובה שעתידה לבא לעושה טוב עולה פי כמה בחשיבותו לכובד העונש. והדבר מבואר בדברי חז"ל.

בחגיגה ט"ו מסופר על אחר, כי נח נפשיה אמרי ברקיע לא מידן, לא ידונו אותו בגהינום מפני שעסק בתורה ולא יבא לעלמא דאתי משום דחטא. אמר ר' מאיר תלמידו מוטב שידונו אותו ויוכל לבא לעלמא דאתי, ואמר ר' מאיר מתי אמות ואעלה עשן מקברו, שיבקש שידונו אותו בגהינום. וכי נח נפשי' דר' מאיר ראו שעלה עשן מקברו של אחר, ונתקיים רצונו של ר' מאיר.

אמר ר' יוחנן גבורתא למיקלא רביה האם זה גבורה לגרום לרבו יסורי גהינום. אמר ר' יוחנן מתי אמות אכבה עשן מקברו. הוא אמר שידאג לכך שיוציאו אותו משם. וכי נח נפשי' דר' יוחנן הכי הוה, שפסק העשן מקברו של אחר, ונתקיים רצונו של ר' יוחנן.

הנה לפי החשבון הי' בערך מאה וחמשים שנה מפטירתו של ר"מ לפטירתו של ר' יוחנן. ולפי חשבוננו של ר' מאיר הי' כדאי יסורי גהינום משך מאה חמשים שנה כדי שבסופו של דבר, יזכה אחר לתענוגי עולם הבא.

ר' יוחנן בן זכאי לא פחד ממשפט רשעים בגהינום י"ב חדש. ר' יוחנן בן זכאי פחד מיסורי גהינום ועוד יותר מאבדן שכר בגן עדן באותם רגעים שאולי יצטרך לעבור את הצירוף של גהינום. כל כך גדולה היתה ידיעתו והבנתו של ריב"ז בשכר המצוות ועל כן דאג על שני הדרכים שלפניו כי אבדן שכר גן עדן היתה לפניו ופחד עליו אם יהיה חסר לו.

בהקדמה להספר הצדיק רבי שלמה (על הגה"צ ר' שלמה בלוח זצ"ל, מתלמידיו המובהקים של הח"ח זצ"ל שהי' בסוף ימיו בירושלים) מובא הכתוב במד"ר בראשית פ"כ פט"ז ארבע תשוקות הן. ואמר ע"ז הגר"א ז"ל יש עוד תשוקה אשר אין בכח אנוש לציירו ולשער חזקה וגדלה. בעת שמוליכין את האדם מביתו לקברו ואז תפקחנה כל חושיו ורואה מה שלא יכול לראות בעת חיותו, ומראין לו עונשי גהינום ותענוגי הגן עדן. ורואה איך כלה ימיו בהבל וכל כספו וזהבו אשר עמל עליהם הם לצנינים ולחרולים בעיניו, כי בעבורם קנה לנפשו עונשי גהינום וגם הפסיד תענוגי הגן עדן. ויתבונן אז בשכלו הזך כמה תענוגי גן עדן הפסיד בעוה"ז, כי יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב. וכמה שעות הי' בכל ימי חייו אשר הלכו בבטלה אשר כל שעה ושעה הי' יכול להרויח בגן עדן בתענוגים נפלאים אשר עין לא ראתה. ומחמת גודל התשוקה אשר הוא רוצה להתעדן שם, והוא אינו יכול להיכנס לשם מחמת שהוא מלוכלך בעוונותיו, הוא

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by:

Upscale Graphics LLC

נא להרבות בלימוד ובתפילה לזכותו ולרפואתו השלימה בתושח"י של

מורנו הגאון רבי אברהם צבי בן חנה מרים שמואלביץ

מראשי הישיבה

שקוק לרחמי שמים מרובים

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

Find a New Path to Ratzon Hashem

Harav Hagaon Yitzchak Caplan shlita

After the cheit hameraglim, Klal Yisrael were punished that they would have to wander in the Midbar for forty years, and they and their children would die there and would not be able to enter Eretz Yisrael. Understandably, Klal Yisrael was very upset by this punishment. In response, some of them decided to go to Eretz Yisrael, whatever it takes; as they told Moshe Rabbeinu: הַנְּנוּ וְעֵלֵינוּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' כִּי הַטָּאֲנוּ. They realized they had done something wrong, and they wanted to rectify it, so they decided, "We're going!"

But Moshe Rabbeinu warned them not to do this: לְמָה זֶה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת פִּי ה' וְהוּא לֹא תִצְלַח. אֵל תַּעֲלוּ כִּי אֵין ה' בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִגָּפוּ לַפְּנֵי אֱלֹהֵיכֶם. "Why are you trying to defy the will of Hakadosh Baruch Hu?" Moshe was telling them. "You won't succeed! Don't try it! Hakadosh Baruch Hu is not with you, and you are risking being wiped out by your enemies!"

But these Ma'apilim disregarded Moshe's warning and headed towards Eretz Yisrael anyway. In the end, they were wiped out.

Now, it would seem that the Ma'apilim did teshuvah sheleimah: Originally, they did not want to go to Eretz Yisrael, and now they wanted to go. Why, then, did Moshe Rabbeinu tell them that Hakadosh Baruch Hu was not with them? And as we see, he was correct; Hakadosh Baruch Hu was not with them, and they were killed. But why were they deserving of that fate, if they went through all the stages of teshuvah? They said, "We sinned," which is vidui; they regretted their sin, which is charatah, and they made a kabbalah l'asid that they would go to Eretz Yisrael. Why, then, was Hashem not with them?

Teshuvah, Rav Wolbe explains, means to return. Where are we returning to? We are returning to the ratzon of Hakadosh Baruch Hu.

True, yesterday Hakadosh Baruch Hu's ratzon was that Klal Yisrael should go to Eretz Yisrael, but today His ratzon changed, and now He decreed that they should wander in the desert and not enter Eretz Yisrael. The Ma'apilim did the opposite of what they had done before — but that's not teshuvah, because they were not returning to Hakadosh Baruch Hu's ratzon.

Teshuvah Requires a Different Door

This idea, says Rav Wolbe, is reflected in the following teaching of the Gemara. Citing the passuk ה' צוֹר עוֹלָמִים, the Gemara (Menachos 29b) explains that Hakadosh Baruch

Hu created two worlds, Olam Hazei and Olam Haba, and the former was created with the letter yud, while the latter was created with a hei. Why, asks the Gemara, is the hei open at the bottom? Because anyone who wants to leave the world has the option. Rashi explains that this refers to someone who wants to sin and stray from the proper path; there is an opening through which he can exit.

Why, continues the Gemara, is there an opening at the side of the hei (as opposed to the ches, whose side is closed)? The Gemara answers that it is in order to provide an opening for someone who wishes to come back in, even after he sinned. But why does there need to be a doorway on the side? Couldn't he simply return through the bottom, from where he left? The Gemara explains that he will not have siyatta d'Shmaya if he tries to return the same way he left: לֹא מִסְתִּיעָא מִיֵּתָא.

What does this mean? It means that after a person sinned, he can't just reverse what he did. If he didn't want to go to Eretz Yisrael, he can't just decide that now he's going to Eretz Yisrael. He has to find a new derech, a side entrance.

Often, the reason a person sins is related to a particular set of circumstances and attitudes. If he doesn't change his way of responding to those circumstances and his way of thinking, but simply tries to fight against those circumstances, he is not likely to succeed, because he will not have siyatta d'Shmaya.

After a person does an aveirah, he cannot just go back in from where he left. It's not enough to say, "Well, we made a mistake yesterday, so today we're going to do the opposite." It doesn't work that way. The person has to forge a new path back to ratzon Hashem, because now, that ratzon is something else.

No New Road, No Siyatta d'Shmaya

Rav Wolbe gleans from here an insight regarding how to work on an area of avodas Hashem in which we have not succeeded until now. Let's say someone has difficulty avoiding lashon hara. One day, he decides, "That's it! I'm keeping my mouth closed," and he embarks on a taanis dibbur. He manages to keep quiet for an hour or two, maybe even a day or two, but in the long run, is he going to succeed? Absolutely not. After a few hours, or a couple of days, he's going to explode.

Below is an English adaptation of this week's Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

A person can't say, "I don't want to talk lashon hara, so I'm just not going to talk lashon hara." That's trying to go back in from the bottom opening that he fell out of, and that path does not involve siyatta d'Shmaya. Rather, Chazal are saying, you have to find a new way to overcome this nisayon. For example, says Rav Wolbe, if you have trouble avoiding lashon hara, instead of just closing your mouth, a new way would be to try to gain an ayin tovah, and view people in a more favorable light.

Once, Rav Wolbe passed a monastery in Latrun, in Eretz Yisrael, where the monks take a vow of silence, and he noted how different Yidden are from non-Jews. Yidden are not expected to remain silent. The Chofetz Chaim spoke a great deal, he was just careful with what he said! We are supposed to speak, and we can speak all day — ודברת בם. Closing your mouth is not the way to work on forbidden speech if you have struggled with it in the past.

At times, we might need "first aid" to close our mouths temporarily, but as a long-term strategy, working to gain an ayin tovah is far more effective. Rav Wolbe relates that while he was in Sweden, during World War II, he met a woman in whose presence, he said, it was not possible to speak lashon hara — because anytime someone would start saying something derogatory about another person, her instinctive response was, "So what can we do to help him?" She saw any negative report about a person as an opportunity to do chessed.

A person who looks kindly at people will not look to put others down, and therefore will not stumble in lashon hara. So working on ayin tovah is a different way of addressing the issue of lashon hara. It's not just closing your mouth — it's taking a new path.

Let's say you have difficulty maintaining kavanah during davening, and you want to work on this. The way to do it is not to say, "Well, until now I didn't have kavanah in Shemoneh Esrei, from now on I will." You might clench your fists, wrinkle your brow, and try to force yourself to concentrate — and perhaps that will work for a tefillah or two, but not more. You're just doing the opposite of what you were doing until now, which is trying to go back in the way you came out. Instead, you need to find a new path. Open a Tehillim, and learn through some kapitlach that we say in Pesukei d'Zimra. Learn a peirush on Shemoneh Esrei. When you invest time into connecting to the words, your Shemoneh Esrei will be different. Put a tune to your Pesukei d'Zimra, and you'll experience it in a completely different way.

One of the lessons we learn from the Ma'apilim, then, is that you can't just reverse what you did wrong; you have to find a new way back.

This explains why so many people try and try to overcome certain behavioral patterns, or improve their avodas Hashem, but do not succeed. They never tried a new path! If a person takes a new path, Hakadosh Baruch Hu will help him. No matter how many times a person fails — five times, or a hundred times, or five hundred times — Hakadosh Baruch Hu is still willing to help him.

You Are NEVER a Lost Case

The Sforno teaches — here, and in many places throughout the Torah — that each time Klal Yisrael sinned, Hakadosh Baruch Hu gave them another mitzvah, to help them regain the level they were at beforehand. After the cheit ha'eigel, for instance, Hakadosh Baruch Hu prohibited them from eating certain animals that had not been forbidden until then, and he commanded them to add nesachim to the korbanos, as well as the korban minchah. After the cheit hameraglim, other mitzvos were added, such as a challah, as we see in this week's parshah.

Rav Wolbe explains that each time Klal Yisrael fell by doing an aveirah, Hakadosh Baruch Hu gave them another mitzvah to help them regain their footing and climb back up the ladder. From here we learn two fundamental lessons. One is that each time a person sins, he goes down a level, and to regain his spiritual standing, he needs more ruchniyus. When a person distances himself from Hakadosh Baruch Hu, he needs something else to restore him to his original closeness.

Rav Wolbe was once with a group of his alumni from the Beer Yaakov yeshiva, and he said, "If you had to sum up the common denominator of all the shmuessen that I gave over the course of the years that you were in yeshiva, how would you express it?"

One person said this, and another said that, and finally Rav Wolbe said, "I'll tell you what it is. I was trying to convey the message that ruchniyus is no less of a reality than gashmiyus. Every time a person does an aveirah, he is distanced from Hakadosh Baruch Hu in a real way, and he needs a new mitzvah in order to regain his closeness. And every mitzvah that a person does brings him closer to Hakadosh Baruch Hu in a very real way. It's not just as real as the table in front of us — it's even more real."

The second lesson, he says, is that there's never a time when a Yid can say that he fell too low; he's a lost case. Every time Klal Yisrael did an aveirah, Hakadosh Baruch Hu gave them another mitzvah. Hakadosh Baruch Hu was saying, "I don't want you to get lost, chas v'shalom." No matter what situation a Yid is in, no matter where he finds himself, the Torah always gives him the ability to regain his closeness to Hakadosh Baruch Hu. He just has to find a way back, and if he looks for a new way, then he will have